

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

KÄSKKIRI

20.06.2025 nr 110

Täienduskoolituse õppekava kinnitamine

Täiskasvanute koolituse seaduse § 9 lõike 2, Sotsiaalkaitseministri 30.01.2019 määruse nr 2 „Sotsiaalkindlustusameti põhimäärus” § 10 lõike 1 punkti 17 ning Sotsiaalkindlustusameti peadirektori 21.12.2022 käskkirja nr 54 „Õppekorralduse aluste ja täienduskoolitusasutuse tegevuse kvaliteedi tagamise aluste kehtestamine” punkti 5.5 alusel

1. Kinnitan Sotsiaalkindlustusameti täienduskoolituse „Alternatiivkommunikatsiooni kasutamine asendushooldusel” õppekava vastavalt lisale.
2. Käskkiri jõustub allakirjutamisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Maripuu
peadirektor

Õppekava nimetus	Alternatiivkommunikatsiooni kasutamine asendushooldusel
Õppekavarühm	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekava koostamise alus	Sotsiaalhoolekande seadus Lastekaitse seadus Perevanema ja kasvataja kompetentsimudel
Õppekeel	Eesti keel
Õppe eesmärk	Koolituse tulemusel on õppijal teadmised alternatiivkommunikatsiooni põhimõtetest ja nende rakendusvõimalustest asendushooldusel ning erinevatest tehnikatest, mis aitavad toetada lapse igapäevast suhtlust ja luua tema ümber struktuuri.
Sihtgrupp	Asendushooldusteenust pakkuvad asenduskodu kasvatajad ning spetsialistid, perekodu perevanemad ja turvakodus lapse arengut kujundavad ja toetavad töötajad.
Osalejate arv (min ja max)	15 – 25
Osalemise eeldus	Õppija on asenduskodu kasvataja, perevanem või turvakodus lapse arengut kujundav ja toetav töötaja.
Õppe maht ja ülesehitus (akadeemilistes tundides)	Õppe kogumaht on 16 akadeemilist tundi, millest 14 akadeemilist tundi on kontaktõpe ja 2 akadeemilist tundi on iseseisev töö.
Õpiväljundid	<p>Koolituse lõpuks õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab alternatiivkommunikatsiooni põhimõtteid ja rakendusvõimalusi asendushooldusel ning selle rolli lapse suhtlemisoscuse ja igapäevaelu toetamisel; • kasutab lapse kõne arengu toetamiseks päevaplaani ja tegevusjuhiseid, et toetada tegevustest arusaamist ning tagada etteaimatavus ja struktuur; • kasutab lihtsaid suhtluslugusid lapse soovitud käitumise kujundamiseks; • rakendab pildimaterjali ja lapsele määratud tehnilisi abivahendeid (nt erinevad kommunikaatorid) kõne- ja keeleoscuse arengu toetamiseks, arvestades lapse arengust ja tervislikust seisundist tulenevaid erisusi; • kirjeldab pildipankade ja elektrooniliste alternatiivkommunikatsiooni vahendite kasutusvõimalusi; • analüüsib alternatiivkommunikatsiooni kasutamise praktilisi probleeme asendushooldusel ning otsib lahendusi ja kohandab tegevusi vastavalt lapse individuaalsetele vajadustele.
Sisukirjeldus	<p>Koolitus annab osalejatele praktilise ülevaate sellest, kuidas kasutada suhtlemisabivahendeid (AAC-vahendeid) lapse kõne- ja suhtlusoscuste arendamiseks ja igapäevaelu toetamiseks asendushoolduse kontekstis.</p> <p>Käsitletakse lapse arengust ja erivajadustest tulenevaid suhtlus- ja käitumise iseärasusi ning tutvustatakse tööriistu nende mõistmiseks ja nendega toimetulekuks. Kahe koolituspäeva ning iseseisva töö käigus tutvutakse nii visuaalsete kui ka tehniliste AAC-vahendite kasutusvõimalustega, õpitakse looma struktuuri igapäevastes tegevustes ning toetama lapse eneseväljendust ja iseseisvust.</p> <p>Praktiliste ülesannete, grupitööde ja juhtumipõhiste arutelude kaudu omandatakse oskusi sobivate visuaalide leidmiseks, päevaplaanide</p>

	ja tegevusjadade koostamiseks, suhtlusmattide loomiseks ning suhtlemise toetamiseks erinevates olukordades.
Õpisündmuse teemad	<p>I õppepäev (7 ak.t.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • AAC-vahendite kasutamise võimalused asendushooldusel - sihtgrupid, erisused tulenevalt toe vajadusest (käitumisprobleemid, aktiivsus- ja tähelepanuhäire, autismispektrihäired, meelepuuded, üldised arenguhäired, intellektipuue). • Lapse/noore oskuste ja arengutasemetega ning määratud suhtlusabivahenditega arvestamine. • AAC-vahendid struktureerimisel (visuaalsete vahendite abil toetava arengukeskkonna loomine – päevaplaanid, piltjuhised). Struktureerimise kasutamine olemasolevates keskkondades. • Päevaplaanide ja visuaalsete juhiste raskusastmed ja kasutamise võimalused lähtuvalt lapse arengust ja toe vajadusest. • Tänapäevased pildipankade kasutamise võimalused. • AAC-vahendite abil käitumisjuhiste loomise võimalused, erinevate mudelite tutvustamine. • Kodutöö tutvustus. <p>II õppepäev (7 ak.t.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodutööde arutelu. • AAC-vahendite kasutamine lapse iseseisvuse suurendamiseks igapäevaste tegevuste sooritamisel asendushooldusel. Tegevusjadade ja suhtlusmattide kasutamine. • Tehnilised AAC-vahendid kõne arengu toetamisel ja suhtlusvõimaluste loomisel. Täiskasvanu ülesanded ja võimalused lapsele/noorele määratud tehniliste abivahendite kasutamisel igapäevaselt asendushooldusel (sõnavara arendamisest kuni teksti mõistmiseni, sealhulgas vajadusel kõnetervikute kasutamise tutvustamine). Kommunikaatorite praktiline kasutamine. Suhtlemis- ja eneseväljendusvõimaluste tagamine erinevates suhtlusolukordades. • Kokkuvõte. Osalejate küsimustele vastamine.
Õppemeetodid	Loeng, esitlus, individuaal- ja gruppitööd, praktilised ülesanded (olemasolevates keskkondades struktureerimise kasutamine; juhtumipõhiselt päevaplaanide koostamine; mittesoovitava käitumise vältimiseks juhendite koostamine; suhtlusmattide koostamine), juhtumite analüüs ja arutelu, iseseisev õppematerjalide lugemine.
Õppekeskkonna kirjeldus	<p>Koolitus toimub õppetööks sobivate tingimustega koolitusruumis, mis mahutab vähemalt 25 osalejat. Ruumi suurus ja paigutus võimaldab osalejatel ja koolitajatel vabalt ringi liikuda ning vajadusel jaguneda gruppidesse (individuaal- ja gruppitööd, praktilised ülesanded). Osalejatel on endal õppevahenditena tagatud esmased kirjutusvahendid ja paber. Osalejatele on tagatud kohvipausid ja toitude.</p> <p>Koolitust puudutav info saadetakse osalejatele e-posti aadressile hiljemalt nädal enne koolitust. Elektroonilised õppematerjalid edastatakse osalejatele e-posti teel pärast koolituse toimumist.</p>
Iseseisev töö	Koolitusel osaleja koostab soovitud käitumise kujundamiseks sotsiaalse jutukese ehk juhtumipõhise visuaalse käitumisjuhise,

	lähitudes oma töö iseloomust ning lapse või noore vanusest, arengutasemest ja erivajadustest, et toetada valitud käitumisprobleemi ületamist.
Õppematerjalide loend	<ul style="list-style-type: none"> • Koolituse sisu toetav ettekanne. • Pildipank AAC-materjalide kasutamiseks https://arasaac.org/. • „5-küsimust“, Colette de Bruin. • “Kõnelevad pildid“, M. Vahtramäe.
Õppe lõpetamise tingimused, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid	<p>Koolituse lõpetamise tingimuseks on vähemalt 85 protsendi ulatuses õppes osalemine, gruppitöodes osalemine ja iseseisva kodutöö koostamine.</p> <p>Õpiväljundid on saavutatud, kui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õppija osaleb aktiivselt gruppitöodes ja põhjendab enda seisukohti; • sotsiaalne jutuke on koostatud vastavalt ette antud kodutöö juhendile ja koolitusgrupis on selle läbiviimist kirjeldatud.
Õppe läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)	<p>Tunnistus väljastatakse isikule juhul, kui ta vastas koolituse lõpetamise tingimustele ja saavutas kõik õpiväljundid.</p> <p>Tõend täienduskoolituses osalemise kohta väljastatakse isikule juhul, kui ta ei saavutanud kõiki õpiväljundeid, kuid vastas õppe lõpetamise tingimustele.</p>
Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- ja töökogemuse kirjeldus	Koolitaja on erialase kõrgharidusega, valdkondliku töökogemusega ekspert, kes puutub oma töös kokku koolitusel käsitletavate teemadega, on läbi viinud viimase 4 aasta jooksul samasisulisi koolitusi ning omab täiskasvanute koolitaja kompetentse.
Õppekava kinnitamise aeg	